

likove slav. apostola Ćirila i Metoda a neka svoja djela posvetio je domovini. Izradio je velik broj bakroreza, manjim dijelom po vlastitim predlošcima a najviše prema djelima tal. umjetnika. M. je sljedbenik rimskih klasicističkih bakroreza G. Volpata, R. Morghena i njihovih epigona. Radio je bez osobite individualnosti u duhu hladnih akademskih oblika rimskoga slikarstva sred. XIX. st. Ugađao je ukusu vremena i bio je u svoje vrijeme vrlo cijenjen.

Bakrorezom se bavio i njegov sin *Josip*; poznat je njegov bakrorez s prikazom Žalosne Gospe (posvećen dubrovačkome biskupu Vinku Zubraniću), koji odaje vidljiv utjecaj oca s nešto većom slobodom crteža.

LIT.: *L. Donati*, Pietro e Giuseppe Mancion, incisori dalmati, ASD, 1932, 70. — *K. Prijatelj*, Novi podaci o bakrorezbaru Petru Mančunu, Slobodna Dalmacija, 27. III. 1954. — *K. Plj.*

MANGELOS → BAŠIČEVIĆ, DIMITRIJE

MANOJLOVIĆ, Zvonimir, slikar (Osijek, 1. I. 1928 — 18. IV. 1989). Školovao se u Osijeku i Zagrebu. Slikao motive iz staroga Osijeka i mrtve prirode. Izdao mape crteža *Osječki fragmenti* (I, II) i *Vizija starog Osijeka*. Od 1962. scenograf i kostimograf u Dječjem kazalištu »Ognjen Prica« u Osijeku. Bavio se opremom knjiga, propagandnom grafikom i unutrašnjom dekoracijom.

LIT.: *O. Švajcer*, Zvonimir Manojlović (katalog), Osijek 1979.

O. Šr.

MANZONI, Annibale, slikar (XIX. st.). Između 1825—38. slikao je po narudžbi grofa L. Nugenta panorame Rijeke, Rima, stare gradove Trsat i Bosiljevo. To su crteži lavirani sepijom.

LIT.: *M. Schneider*, Gradovi i krajevi na slikama i crtežima od 1800. do 1940 (katalog), Zagreb 1977.

MARAKOVIĆ, Nikola, slikar (Petrinja, 4. VII. 1913). Završio Obrtnu školu u Zagrebu 1935. Studirao na Accademiji di Belle Arti u Rimu (1941), diplomirao na Akademiji u Zagrebu 1946 (M. Tartaglia). Bio je profesor Škole primijenjene umjetnosti u Zagrebu 1952—73. Bavio se fresko-slikarstvom, surađivao s J. Kljakovićem (crkva Sv. Marka u Zagrebu, crkva u Dobroti, crkva u Biskupiji kraj Knina), K. Hegedušićem i I. Režekom. U akvarelu slika pejzaže i mrtve prirode, lirskih ugođaja i smirenih harmonija boja.

LIT.: *D. Žabčić*, Nikola Maraković (katalog), Zagreb 1993.

O. Šr.

MARASOVIĆ, Jerko, arhitekt (Split, 13. XII. 1923). Diplomirao na Arhitektonskom fakultetu u Zagrebu 1952, gdje je i doktorirao 1978 (*Prilog metodologiji obrade graditeljskog naslijeđa*). Radio u Konzervatorskome zavodu za Dalmaciju, a od 1954. u Urbanističkome zavodu Dalmacije; od 1975. nastavnik je na poslijediplomskom studiju graditeljskoga naslijeđa u Splitu.

Uz arhitektonsko i urbanističko projektiranje (škola u Klisu, 1972; marina Kremik kraj Primoštena, 1977 — s P. Galićem) bavi se istraživanjem, znanstvenom obradom i obnovom spomenika graditeljskoga naslijeđa (Dioklecijanova palača). Objavio više stručnih radova u časopisima »Urbs«, »Arhitektura« i »Kulturna baština«.

BIBL.: *Dioklecijanova palača*, Zagreb 1968 (s T. Marasovićem); *Crkva sv. Trojice u Splitu*, Split 1971 (s T. i M. Marasović).

R.

MARASOVIĆ, Miro, arhitekt i urbanist (Split, 16. III. 1914). Studij arhitekture završio u Zagrebu 1938. Djelovao je u Splitu do 1943, potom 1945—51. u Ministarstvu građevina NR Hrvatske; 1951. je osnovao i do 1966. vodio arhitektonski biro »Marasović« u Zagrebu, a 1961—64. u Kumariju u Gani. God. 1966—73. direktor je Projekta UN za razvojne prostorne planove Južnoga i Gornjega Jadrana te Jadrana III. a 1973—77. Projekta UN za razvojni prostorni plan lječilišnoga turizma u Mađarskoj. — Autor je projekata za stambene zgrade u Kninu (1954), Gružu (1955) i Lapadu (1959); stambene zgrade i robnu kuću u Rapskoj ul. (1957), Runjaninovo ul. (1958), Novoj vesi (1960); škole i internata na Kennedyjevu trgu (1965), sve u Zagrebu; stambene zgrade u Zvonimirovoj, Viškoj i Vukovarskoj ul. (1957—60) u Splitu, motele u Starigradu-Paklenici (1957), Žurkovu (1958) u Rijeci, Žnanj (1959) u Splitu. — Sudjelovao je na natječajima za hotel »Veľebno« na Veľebitu (1936, II. nagrada), tipske pučke škole (1938, III. nagrada), zgradu Predsjedništva vlade u Beogradu (1947, III. nagrada s K. i B. Ostrogović), plivalište u Rijeci (1960, III. nagrada).

A. Las.

MARASOVIĆ, Tomislav, povjesničar umjetnosti (Split, 15. IX. 1929). Diplomirao povijest umjetnosti u Zagrebu (1955) gdje je doktorirao 1958

(*Šesterolisni tip u arhitekturi ranog srednjeg vijeka u Dalmaciji*). Znanstveni suradnik Urbanističkoga zavoda Dalmacije 1956—80; od 1980. profesor Filozofskoga fakulteta u Zadru, studija u Splitu; voditelj poslijediplomskoga studija graditeljskoga naslijeđa u Splitu od 1975. Od 1968. nastavnik na Međunarodnome poslijediplomskom studiju zaštite spomenika u Rimu. Pokretač i urednik časopisa »Urbs«. — Istražuje srednjovj. arhitekturu i urbanizam Dalmacije te razrađuje metodologiju revitalizacije pov. gradskih jezgri (Dioklecijanova palača).

BIBL.: *Carolingian influence in the Pre-romanesque architecture in Dalmatia*, XIX congrès international d'histoire d'art, Paris 1958; *Regionalni južnodalmatinski kupolni tip u arhitekturi srednjeg vijeka*, Beritićev zbornik, Dubrovnik 1960; *Iskapanje ranosrednjovjekovne crkve sv. Marije u Trogiru*, SHP, 1963, 8—9; *Dioklecijanova palača*, Beograd 1967; *Metodološki postupak revitalizacije historijskih gradskih centara*, Urbs, 1970; *Methodological proceedings for the protection and revitalization historic sites (experiences of Split)*, Rim 1975; *Prilog morfološkoj klasifikaciji ranosrednjovjekovne arhitekture u Dalmaciji*, u knjizi: *Prilozi istraživanju starohrvatske arhitekture*, Split 1978; *Dioklecijanova palača*, Zagreb 1982; *Zaštita graditeljskog naslijeđa, povijesni pregled s izborom tekstova i dokumenata*, Zagreb—Split 1983; *Aktivni pristup graditeljskom naslijeđu*, Split 1985; *Regionalizam u ranosrednjovjekovnoj arhitekturi Dalmacije*, SHP, 1985, 14; *Prilog kronologiji predromaničke arhitekture u Dalmaciji*, Radovi IPU, 1989, 12—13; »*Quincunx*« u ranosrednjovjekovnoj arhitekturi Dalmacije, SHP, 1990, 20; *Renesansne reminiscencije predromaničkog kupolnog tipa*, u zborniku: *Likovna kultura Dubrovnika 15. i 16. stoljeća*, Zagreb 1991; *O južnom portalu splitske katedrale*, Prilozi—Dalmacija, 1992, 32 (Prijatelj zbornik, I); *Graditeljstvo starohrvatskog doba u Dalmaciji*, Split 1994; *Dioklecijanova palača*, Zagreb—Split, 1994.

R.

MARAVIĆ, Ludovik, klesar (Korčula, XVI. st.); sagradio u dominikanskoj crkvi u Dubrovniku tri velike arkadne niše u zap. unutrašnjemu zidu, bogato urešene plitkim reljefima gotičko-renesansnih oznaka.

LIT.: *C. Fisković*, Maravićeve arkadne niše u Dubrovniku, Prilozi—Dalmacija, 1956.

MARČA → STARA MARČA

MARČANA, selo *SI* od Pule. Na području sela nađena je ant. dekorativna arhit. plastika i jedna pregradna ploča s troprutastim pleternim ukrasom. Na brežuljku Ovčjak Z od sela nalaze se ostaci prapov. gradine i ant. grobovi.

LIT.: *B. Schiavuzzi*, Attraverso l'agro colonico di Pola, Atti e memorie SIASP, 1908, 24, str. 109, 110. — *M. Mirabella Roberti*, Notiziario archeologico, ibid., 1935, 47, str. 292, i 1938, 50, str. 241. — *B. Marušić*, Tri poznoantične najdbe iz Istre, Arheološki vestnik (Ljubljana), 1958—59, str. 56.

Br. Ma.

MARČETA, Dušan, arhitekt (Rijeka, 27. V. 1913). Studij arhitekture završio u Zagrebu 1937. Autor je zatvorenoga plivačkog bazena u Rijeci (1950), hotela »Park« u Rovinju (1956), stambene zgrade »Svjetlosti« u Rijeci (1956) te niza stambenih zgrada u raznim mjestima primorja i Istre. Bavi se umjetničkim oblikovanjem i uređivanjem interijera.

MARČIĆ, Rudolf, slikar (Litija, Slovenija, 21. II. 1882 — Lovran, 13. X. 1960). Amaterski se bavio slikarstvom i izlagao u Pragu gdje je poslije, po

B. MARDEŠIĆ, *Kozmički vrtlog A*

MARIJA BISTRICA, hodočasnička crkva Majke Božje Bistričke

savjetu V. Bukovca, završio slikarstvo na Akademiji. God. 1924, napustivši vojničko zvanje, sasvim se posvetio slikarstvu i nastanio na Koločepu kraj Dubrovnika. Slika marine zagasitim bojama, u tonovima i nijansama nanesenima na platno tankim namazima kista; time postiže titranje zraka i daljine (*Dubrovnik ujutro*, *Koločep*, *Smiraj dana*). Samostalno izlagao u Osijeku (1920) i u Zagrebu (1923–44).

R.

MARDEŠIĆ, Boris, slikar (Komiža, 1. VI. 1922). U slikarstvu samouk. Šezdesetih godina slika dalm. krš a poč. 70-ih opredjeljuje se za ekspresivnu apstrakciju koju karakterizira živa i kontrastna paleta. Mardešićevo slikarstvo dočarava uznemirenu i ritmički pokrenutu materiju (*Erupcija*, 1981; *Eksplzija*, 1982; *Unutrašnja vibracija*, 1982). Od 1965. živi u Milanu. Objavio mape grafika *Moj Kras* (Biella, 1965), *Susret s Borisom Mardešićem* (Milano, 1972) i *Naročito ako listopadski vjetar* (Milano, 1977). Izlagao u Milanu, Beču, Komiži, Zagrebu, Madridu i dr. Slika dekorativne kompozicije, bavi se mozaikom i skulpturom.

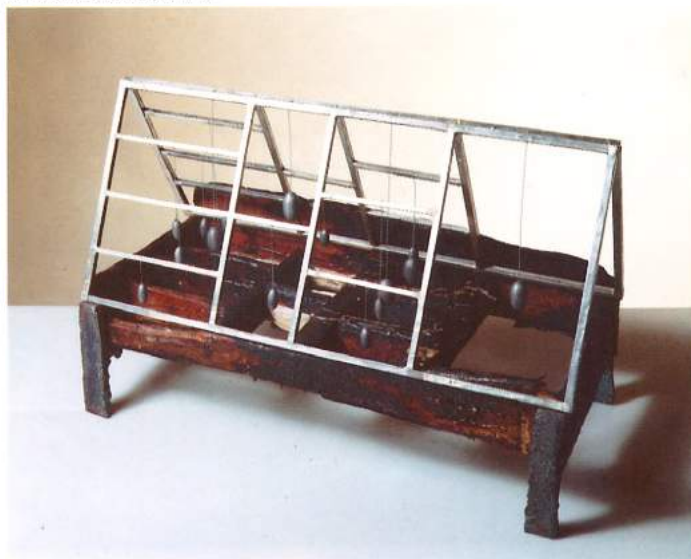
ilustracija na str. 541

LIT.: T. Maroević, Boris Mardešić (katalog), Zagreb 1985.

R.

MARETIĆ, Jasna, slikarica (Vinkovci, 1. V. 1939). Diplomirala na Akademiji u Zagrebu 1963 (M. Tartaglia). Od 1965. živi u Labinu. Slika apstraktne kompozicije s asocijacijama na istarski pejzaž i suptilne, romantične krajolike u pastelnoj olovci, naglašena osjećaja za boju i prostor (*Pogled s Fortice na Učku*, 1978; *Raslinje*, 1979; *Raški kanal*, 1981). Samostalno izlagala u Cremoni (1969, s J. Diminićem), Zagrebu (1973, 1976, 1982, 1987), Labinu (1974, 1984), Rijeci (1975), Buzetu (1979), Puli (1982) i Vinkovcima (1982). Bavi se crtežom i grafikom.

S. MARIJANOVIĆ, V. V. II.

LIT.: V. Bužančić, Krajolici Istre (katalog), Zagreb 1982. — Isti, Jasna Maretić (katalog), Zagreb 1987. — G. Gamulin, Krajolik na vodi, u knjizi: Na Itaci — svijet otajni, Zagreb 1990. Z. Sa.

MARETIĆ, Mirko, arhitekt i urbanist (Dicmo, 7. X. 1926). Studij arhitekture završio u Zagrebu 1953. Predaje na Arhitektonskome fakultetu u Zagrebu od 1972. Izradio je urbanističke planove Ozlja, Kutine, Novske, Sesveta, detaljne urbanističke projekte za središte Vukovara i Kutine, športski park u Kutini, lječilište Hammam-Georgour u Alžiru, naselje Wadi Tanezzoft u Libiji. S V. Ivanovićem projektira Voćarsko naselje u Zagrebu. Autor je projekata stambenih zgrada u Vukovaru, zgrade Zavoda za socijalno osiguranje u Sisku, hotela u Ogulinu i dječjeg vrtića u Osijeku. BIBL.: *Prostorno planiranje i programiranje dječjih igrališta*, ČIP, 1959, 83; *Domovi kulture kao dio funkcije gradskih centara*, Arhitektura, 1976, 158–59; *Istraživanje gradskih centara*, Komunikacije '76 (Beograd), 1976; *Prostorni razmještaj, veličina i funkcija gradskih centara*, Glasilo Arhitektonskog fakulteta, Zagreb 1979; *Neki indikatori za dimenzioniranje centra gradskog naselja*, Prostor, 1993, 1. Z. Kol.

MARIĆ, Slavko, slikar (Derventa, 5. I. 1921). Diplomirao na Akademiji u Zagrebu 1947 (Lj. Babić, Z. Šulentić). U ranijim slikama i crtežima na ekspresivan način obrađuje teme iz II. svj. r. Poslije slika pejzaže iz Dalmacije i S primorja, bogate imaginacije i razigrana kolorita (ciklus *Krk*, 1979–84). U Baški na Krku otvorio je vlastitu galeriju sa stalnim izložbenim prostorom. LIT.: J. Škunca, Sučeljavanje s krajolikom, Vjesnik, 16. II. 1985. Z. Sa.

MARIĆ, Špiro, graditelj, rodom s otoka Visa. Izgradio je 1858. veliku, monumentalno oblikovanu franjevačku crkvu Sv. Petra i Pavla u Gorici kraj Livna, kao i novo zdanje franjevačkoga samostana u Fojnici (1863–64), čiji je idejni nacrt izradio arhitekt Ceciliani.

LIT.: S. Thitić, Stare slike i predmeti umjetnog obrta u franjevačkom samostanu u Fojnici, Naše starine (Sarajevo), 1957, 4, str. 76.

MARIĆ, Zdravko, arheolog (Podravska Slatina, 24. II. 1930). Diplomirao na Filozofskome fakultetu u Ljubljani, gdje je i doktorirao s tezom *Donja dolina i problem etničke pripadnosti predrimskog stanovništva sjeverne Bosne* (1965). Od 1957. radi u Zemaljskome muzeju u Sarajevu, od 1981. direktor Muzeja Slavonije u Osijeku. Bavi se etnogenezom Panona i Ilira, posebno kulturom panonskoga etnosa te il. plemena Daorsa. Vodio arh. iskapanja grada Daors... (gradina u Ošanićima) na Gradini u Koritima i dr. BIBL.: *Donja dolina*, GZMBiH, 1964; *Eine Bronzetrense aus Donja Dolina bei Bosanska Gradiška (Jugoslawien)*, Germania, 1964, 1–2; *Japodske nekropole u dolini Une*, GZMBiH, 1968; *Arheološka istraživanja akropole ilirskog grada Daors...a na Gradini u Ošanićima kod Stoca od 1967. do 1972. godine*, ibid., 1977; *Depo pronađen u ilirskom gradu Daors...u* (2. st. pr. n. e.), ibid., 1979; *Helenizam i helenistička umjetnost u Hercegovini*, Odjek (Sarajevo), listopad 1980. B. Čk.

MARIJA BISTRICA, gradić u Hrvatskome zagorju. Hodočasnička crkva Marije Bistričke (od 1334. spominje se kao župna crkva Sv. Petra) okružena je cinktorom. Kompleks je pregradio (1878–83) H. Bollé u duhu romaničkoga historicizma; spajajući oblike gotike i baroka, firentinske i njem. renesanse, stvorio je vrlo osebujnu arhit. cjelinu. U crkvi je zavjetni drveni gotički kip Marije s djetetom, koja stoji na mjesecu s ljudskom glavom, izvoran rad domaćega majstora (oko 1500). Mnogi zlatarski predmeti (posuđe, votivi) iz XVII–XIX. st. iz Marije Bistrice, među kojima i radovi zagrebačkoga zlatara V. Lehmana, kao i tekstil, čuvaju se i u Dijecezanskom muzeju u Zagrebu. U župnoj kuriji (sred. XVIII. st.) bilo je u doba opata I. Krizmanića sastajalište iliraca. — Nedaleko od naselja perivojem je zaklonjen prizemni klasicistički dvorac (1786), jedan od najskladnijih zagorskih dvoraca. Bio je u posjedu Prašinskih, Sermagea i Hellenbacha. Kraj groblja je visoki barokni pil arhandela Gabrijela.

LIT.: J. Buturac, Marija Bistrica — povijest župe i prošteništa, Zagreb 1981. — A. Horvat, Gotički kip Marije Bistrice, Peristil, 1984–85, 27–28. — O. Maruševski, Iso Kršnjavi kao graditelj, Zagreb 1986. — M. Obad Šćitaroci, Dvorci i perivoji Hrvatskoga zagorja, Zagreb 1991. A. Ht.

MARIJA GORICA, selo u blizini Sutle. Župnu (nekoć franjevačku) crkvu Marije od Pohoda gradio je zagrebački graditelj Matija Leonhart (1754). Jednobrodna barokna građevina ima četverokutno svetište, uz koje je sakristija, te zvonik uz glavno pročelje. U crkvi su drveni gotički kip Madone (oko 1430), nadgrobna ploča s reljefom ogulinskoga kapetana M. Mogorića s reljefom pokojnika (1679), barokni kameni glavni oltar, dar I. Raucha (1758), djelo majstora F. Benza, potom drveni oltari, isposvjedaonice, propovjedaonica (1762), orgulje I. J. Eisla (1759). Nedaleko od crkve je župna kurija te spomenik književniku A. Kovačiću s poprsjem, rad V. Radauša (1974).

LIT.: F. Čubranić, Marija Gorica, Zagreb 1975. — A. Horvat, Tri gotičke franjevačke Madone selice, Peristil, 1977, 20. — Đ. Cvitanović, Župna crkva sv. Marije od Pohoda u Mariji Gorici, Kaj, 1992, 3. — J. Meder, Orgulje u Hrvatskoj, Zagreb 1992. A. Ht.